

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krole, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 6.

V Ptuj v nedeljo dne 5. februarja 1911.

XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani priloge in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Somišljeniki v okraju Slov. Bistrica, pozor!

Gmotne razmere našega ljudstva so z vsakim dnevom slabše, revščina se širi, davčne zahteve pa so vedno večje. Ni dvoma, da nas je ponesrečena dosedanja politika tako daleč spravila. Tej politiki posameznih protiljudskih strank se imamo tudi zahvaliti, da se je z brezvestno obstrukcijo štajerski deželni zbor razbil... Kmetje! Enkrat mora vsa ta hujskarija ponehati! Enkrat mora ljudstvo odločno svoje pravice zahtevati in to brez ozira na desno in levo. Da se o vsemu temu natančno pogovorimo, sklicujemo za

nedeljo, 12. februarja ob 4. uri popoldne v Neuholdovo gostilno v Slov. Bistrici **veliki kmetijski shod.**

Kmetje! Dolžnost je, da se vsak pametno in napredno misleči pristaša tega velevažnega zborovanja udeleži. Tudi nasprotniki naj pridejo. Omenimo pa, da takih zagriženih hujškačev, kakor so se pojavili na shodih v Mariboru in sv. Lenartu, da se bomo torej takih ljudi, ki hočejo shod metiti in razbiti, znali ubraniti. Vi kmetje, prijatelji in somišljeniki, pa pridite v polnem številu, da dokazate javnost, kako napredno čuti in misli slov. bistriški okraj!

Vsi na delo!

Sklicatelji.

Somišljeniki v okraju Konjice!

Z istim dnevnim redom se vrši tudi teden pozneje

veliki kmetijski shod

i. s. v nedeljo, 19. februarja 1911, ob pol 4. uri popoldne v Urbanovi gostilni v Konjicah.

Agitirajte, pripravljajte za shod in pridite vsi!

Polom za polomom.

Ko je z novim letom bahasti „Narodni dnevnik“ ponehal izhajati, vedel je vsak pametni človek, da je laži-napredna stranka na koncu svoje modrosti in svojega — denarja. Par kratkih let je trajala krasota in že je minula. Sic transit gloria mundi!... Pri vsemu temu pa konec te „stranke“ slovenskih dohtarjev sam ob sebi nima nobene posebne važnosti.

Kajti „narodna stranka“ ni imela med štajerskim ljudstvom nikdar nobenega vpliva; vedno bila je le nekaka karikatura v politiki. Njeno nastopanje, njene grehe, njene napake in njene politične kozle je slovenska javnost že davno pozabila. Le posledice brezvestnega nastopnjate stranke na gospodarskem polju so ostale in jih ljudstvo čuti ter jih bode še huje čutilo!

Glavni in neodpuščljivi greh „narodne stranke“ je namreč tale: pesniškim fantazijam Špindlerja in otročji domišljiji dr. Kukovca je žrtvovala vse gospodarske korporacije, v katerih so imeli njeni naivni pristaši le količkaj vpliva. To je greh in to je neodpuščljivi greh! Ako bi „narodna stranka“ špekulirala z denarjem, katerega penzionirani pesnik Špindler sicer nima, ali z denarjem, katerega ima dr. Kukovec za-se, — potem prosto ji! Ali špekulirala je s tujim denarjem, zapravila je tuji denar, in v tem hipu postane njen greh — zločin!

To je prva misel, ki prešini človeka, ako opazuje celjski polom „narodne stranke“. Kričanje liberalonskih časopisov ne pomaga ničesar. Resnični položaj je namreč sledeči:

V Celju se nahaja „Zveza slovenskih posojilnic“, ki obsega okroglo 50 prvaških posojilnic na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem. Ta „zveza“ je seveda nepolitično društvo, kakor določajo to pravila in postava. „Zveza“ pa vzdržuje tudi dva podjetja i. s. „Zvezno tiskarno“ ter „Zvezno trgovino“ v Celju. Ker sta ta podjetja izdajala tudi politične liste („Narodni dnevnik“, „Narodni list“ in neko v nemščini pisano slovensko cunjo), smatrala je oblast v zmislu postavbe, da je „zveza“ proklorala svoj delokrog. C. kr. namestništvo je vsled tega tudi, kakor smo v telegramu zadnje številke že poročali, v prvi vrsti zaradi pritožb slovenskih klerikalcev, delovanje „Zveze“ in njene tiskarne ter trgovino ustavila. Narodnjaki so vložili rekurz in z ozirom na to, da bi bilo vsled ustavljenja mnogo osebja hipoma brez zaslužka, je namestništva začasno zopet tiskarno in prodajalno odpreti pustila. To je faktični položaj. Končala bode cela zadeva bržkone s tem, da se polom „narodne stranke“ do konca izigra in tiskarno, trgovino ter vso „zvezo“ oblastveno zapečati...

Že v teh razmerah se zrcali vsa brezvestnost političnega šarlatanstva, ki je bahato nastopalo v plašč slovenskega narodnjaštva. Še hujši pa je ta škandal, ako se pogleda malo za kulise!

Slovenske posojilnice so bile namreč prave molzne krave za to bankerotno „zvezo“ in njena „podjetja“. Dokazano je namreč, da so „zvezna“ podjetja (tiskarna in trgovina) falitna in čez ušesa zadolžena. Le intabulirani dolgovi znašajo 150.000 kron. Nadalje ima posojilnica v Celju poleg intabuliranih 80.000 kron terjati še 50.000 kron, katere so hoteli in hočejo narodnjaki baje „zvezi“ kar podariti. Že preteklo leto so namreč posojilnice tej žalostni „zvezi“ 33.000 kron šenkale. Da je „zveza“ s svojimi podjetji v take dolgove zašla, so v prvi vrsti

vzrok časopisi „narodne stranke“. Neverjetna prevzetnost dr. Kukovca in Špindlerja je porodila n. p. „Narodni dnevnik“, ki ni imel ne naročnikov, ne inzeratov, ki je poznal le izdatke. Ta list je tiskala „zveza“ v lastni režiiji, torej z izgubo, ki je v par letih ogromno narasla. Z novim letom je „Narodni dnevnik“ poginil, kot „testament“ pa je zapustil velikanske dolgove... Skupna svota, ki so jo vtaknile posojilnice v ta „narodna“ podjetja, znaša 111.000 kron. Kakor že povedano, se je od te svote že lani 33.000 K „zvezi“ podarilo. Tudi ostanek 78.000 kron se bode moral šenkati, ker drugače pride „zveza“ v pasivno stanje. Pomisliti se mora, da je pri tej veliki izgubi udeležena cela vrsta malih slov. posojilnic, večidel na Koroškem, ki se bodejo deloma tudi izkervavele... Zanimivo je tudi, da so vloge posojilnice neodpovedljive. Nobena posojilnica, ki je dala tej „zvezi“ denar, ga ne more nazaj zahtevati; ravno tako je, kakor da bi te posojilnice denar skozi okno vrgle...

To je torej velikanski polom „narodne stranke“, katerega smo že davno prorokovali! „Narodno“ časopisje se je tiskalo „na pu“ v „zvezni tiskarni“; ta je dobila denar od „zveze slov. posojilnic“; „zveza“ je dobila denar od posojilnic in te zopet od zapeljanih kmetov. Slovenski kmetje pa bodejo s krvavo prihranjenimi svojimi krajčariji plačevali dolgove političnih otrok in narodnjaških brezvestnežev... Vbogi kmet!

Politični pregled.

Zahteve za mornarico. V ogrskem mornaričnem odseku predložil je komandant Montecuccoli nove zahteve. Skupno se zahteva izrednega kredita 312 1/2 milijonov kron i. s.: za leto 1911 55 milijonov, 1912 67, 1913 68 1/2, 1914 68, 1915 49 in 1916 5 milijonov kron. Le za 4 velikanske bojne ladje (dreadnought) se potrebuje skoraj 242 1/2 milijonov kron; 2 križarki bodeta koštali 30 milijonov, 6 torpedovke 18 itd. itd. S tem pa baje vojna mornarica še vedno ne bode urejena in se bode l. 1920 zopet nove svote zahtevalo. Kakor se vidi, nas čaka prav lepa bodočnost. Milijone in milijone za vojaščino in mornarico, to je začetek in konec vse modrosti naših vlad...

Srbska trgovinska pogodba je torej že v veljavi. 26. p. m. pričelo se je že izvažanje svinjskega mesa, 25. pa govedine na Dunaj. No, zdaj je pa vse rešeno!

Štrajk visokošolcev. Zaradi klerikalne hujskarije nastal je na univerzi v Krakovi štrajk. Študenti so preprečili predavanja. Prišlo je do hudih pretepov in bojov in je tudi vojaštvo nastopilo. Minister za poduk je univerzo zaključil. Tudi v Lvovu se pripravljajo ednaki dogodki.

Mrtvim spoznali so pod imenom Johana Orth znanega avstrijskega nadvojvode. Orth je na morju ponesrečil, kakor to vse kaže. Ker zapušča 3 milijone premoženja, so ga morali zdaj uradno mrtvim proglasiti, ker bi drugače nikdo dedščine nastopiti ne mogel.

Dveletna vojaška služba se nahaja tudi v

novi vojni postavi, ki jo bode državni zbor bržkone v spomladu sprejela. Pri vpeljavi dvehletne službe bi se število rekrutov vsako leto za 50.000 mož povišalo. Enkratni troški te preuredbe bi znašali baje 60 milijonov, tekoči letni troški pa 30 milijonov kron. Ako bi se ta predlog ne sprejel, obdržalo bi se 3 letno službo, povišalo prezenčno stanje za 22.000 mož, dež. brambo za 6000 in honved za 8000 mož. Ob enem bi se močnejše „urlaube“ dovolilo.

Papeževe prepovedi. Govori se, da hoče sv. Oče zapovedati, da morajo katoliški duhovniki vedno talar nositi in da ne smejo v gostilne in teatre zahajati. Med politikujočim duhovnikom vlada hudo razburjenje.

Ruski anarhisti. V Budimpešti so aretirali ruskega anarhista Petra Serafinov. Svoj čas bil je z 11 tovariši na smrt obsojen. Ali posrečilo se mu je pobegniti. Obsojen je bil pa le zaradi političnih zločinov; vsled tega se ga bržkone ne bode ruski vladi izročilo.

V Makedoniji se pripravljajo zopet krvavi dogodki. Turški vojaki se zbirajo v Mitrovici. Na mejah se ponavljajo umori, požigi in ropi. Balkanski preklenski kotelj ne da miru!

tečenem adventu enkrat v cerkev k zornicam, pa so se pevke na koru pri petju nekaj zmotile, da je nekdo pod korom rekel na glas, kar sem dobro slišal: „Pauli je maža zmanjkala“. Ljudje pravijo sicer, da se o tem in enakih rečeh po fari že delj časa govori; česa pa ne vem, o tem tudi ne govorim. Kreflu bi v njegovem lastnem interesu svetloval, da tudi on sam o tem ne govori, ker bi mu znalo to neprijetne posledice imeti. Kar se pa tiče drugega dopisa v omenjenem listu, kateri govori o oskrbi občinskih revežev, Vam pa naznanjam, da je dopisnik istega članka o razmerah, koliko ima občina premoženja, kako ga pridobi in kako ona svoje reveže oskrbuje, slabo poduččen. Zato Vam hočem povedati in pojasniti. Dopisnik je pisal, da ima občina čez 8.000 kron premoženja, kar pa ni res; ima ga kakih 150 do 200 kron manj, razun če ga je zadnji čas spet kaj prihranila. Pred sedmimi leti, ko je nastopil sedajni občinski odbor, imela je občina 27 ubožcev v oskrbi, sedaj pa dvomim, če jih še oskrbuje 5; načeloma revežev v oskrbo sploh ne sprejema, razun če jo oblasti v to prisilijo. Nekateri reveži so pomrli, nekemu je občinski urad zaradi osebnosti od odbora dovoljeno podpora odtegnil ter si s tem denar, katerega smo davkoplačevalci težko znosili, nakopičil. Dopisnik je nadalje pisal, kako se je z nekaterimi reveži v občini ravnilo. Ni pa pisal najžalostnejših slučajev, kateri so se zadnji čas godili, namreč da so 70 letnega bolnega starčka Jožefa Kocmut v šajtergi od hiše do hiše vozili, (komur sem kot bivši član občinskega zastopa brezuspešno ugovarjal); ta ni samo z nogami po cesti brusil, marveč tudi z glavo in rokami. Zadnji čas prosila je ena tudi priletna žena Treza Kolarič (kteri je hudoben mož-pijanec vso premoženje zapravil, potem jo pa zapustil, da je bila brez stanovanja in hrane) občinske podpore, kar sem sam slišal, pa je ni dobila. Ker si vsled bolezni prislužiti tudi ničesar ni mogla, bila je prisiljena si hrane od hiše do hiše prositi. Ko že zaradi bolezni ni mogla več skoro nog prestavljati, izrazila se je pri nekem sosedu županovem (z županom namreč ni govoriti mogla, ker bila je Nemka), da bi ji občina saj toliko pomagala ter jo k sestri in Arnfels spravila, kjer bi jo sestra že oskrbela, kar tako več živeti ne more. Ljudje je namreč zaradi bolezni niso radi sprejemali, kar se je menda tudi županstvu naznanilo; toda brez uspeha, občina ni storila nič. Dne 19. januarja t. l. našel jo je nek fant pri Dravi mrtvo, kamor je v močvirje do pol života zagazila, da ni mogla ne naprej ne nazaj. Pri sodnem razparanju mrliča se je dognalo, da je vsled mraza in lakote umrla. To je bila pač

grozna smrt. — Občina se sicer izgovarja, da reveže v bolnici ni prostora, kar je žalibo večkrat tudi res, pa za majhno plačilo bi se revež za čas, dokler bi v bolnici prostora bilo, tudi doma oskrbel; saj smo vsi manjši posestniki vse te reveže po večkrat na leto po več dni brezplačno oskrbeli, medtem ko so jih taki posestniki, ki bi jih ložje oskrbeli, od hiše tiščali, — pa ti so krščanski, niso pa „liberalci“, toraj „brezverci“; zato ker nimamo — groša. Za danes dovolj! Zadoš dolga ste moja potrpežljivost izrabljali. — Leopold Horvat, posestnik v Grajeni.

Sv. Barbara v Halozah. Mislite si surove našega župnika Vogrina; v svoji neizmerni je radi dopisov o župniku Sornu, kjer se je odločilo njegovo delovanje proti postavam, je dne 22. prosinca raz prižnice očitno izjavil, da mora delati na to, da se odstranijo „N. listi“, „Sloga“ in „Štajerc“. Omenil pa ni, da rad tega, ker razkrivajo gotovih duhovnikov grodnarstvo. Drugi dan potem je bil nezakoniti otrok na krstu. Pri krstu je začel tako kričati nad botro tega otroka, kakor zamore le najbolj divji surovež. Evo slučaja! Omenjena botra ima edino hčerko, katera je lanskega leta izstopila iz šole in jo hoče župnik imeti v svoji „Marijini družbi“. Ker pa njeni roditelji jo varujejo kot punčico svojega očesa, jo nočejo dati v to družbo zapisat, kar vidi, da se največ teh devic zapelje, da izgubijo deviško čistost. V divji svoji jezi tedaj zakriči župnik: „Vi ste tisti, ki nočete dati hčerke v Marijino družbo zapisat? Vaša hiša je ne slabem glasu, kimate „Štajerca“ in ga čitate!“ Tedaj je botra razžaljena, da je nad njo župnik tako kričal, zahtevala potrdilo od krsta na patent od 1. novembra 1783. leta; sedaj je začel kričati, kakor ki bil obseden: „Kakšno potrdilo, kakšno potrdilo“ in jo začel iz pisarne vnu izganjati. Ali botra ni bila tako neumna, kakor si je on mislil, se je obrnila k mizi in je denarje za krstni tek nazaj vzela in sebi v žep vtaknila. Mislite si, dragi čitatelji, jezo in krik tega župnika, ko se je moral pričujoč pri krstu mežnar ves preplašen v drugo sobo zraven odbežati, ker se je bal očitnega pretepanja od strani župnika. Vprašamo, kaj si je mogel misliti mož, zunaj stoječ pred vrati, kateremu je malo poprej sam rekel naj počaka; ko je babico in botro vnu izganjal iz pisarne, bi se bili skoraj omenjenega moža na tla podrla. Ako ste se tedaj Vi kot duhovnik učili takih neotesanosti in surovosti proti svojim faranom, je to pač večna sramota za Vas in tiste, kateri so Vas za ta stan pripravljali in blagoslovili. Ali ste pozabili na besede Izveličarja, da naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bo

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnemkova pa je več! Zato pozor! Zahtevajte in jemljite samo izvirne zavoje z imenom Kathreiner

Dopisi.

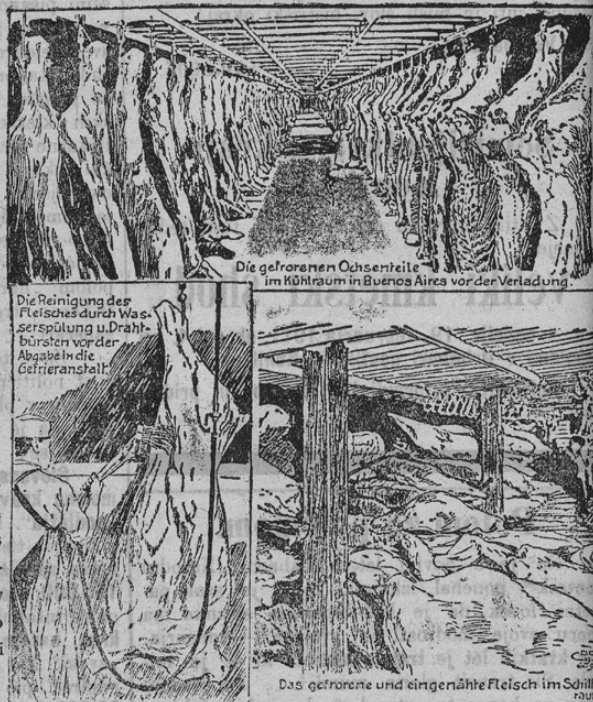
Vurberg. Blagovolite, gospod urednik, tudi od mene enkrat sprejeti en dopis; pa se bojim, da ga ne bote dali v tisk, ker sem enkrat kot priča stranke, od ktere sem bil takrat več ali manj odvisen, proti Vam nastopil. Mislim pa, da mi bote oprostili, ker sem politiki in lažistranki že davno hrbet obrnil. — V vašem listu št. 4 izšla sta dva dopisa iz Vurberga, zaradi katerih me je dne 22. januarja tukajšni posestnik g. Janez Krefl napadel, češ da sem te dopise jaz z tukajšnjim posestnikom Janez Kolaričem delal. Obljubim toraj g. Janezu Kreflu, sploh vsakemu, 1.000 kron, če mi to dokaže; zato me smete pa tudi Vi izdati, če imam jaz s temi dopisi kaj. G. Krefl, Vam bom za to uslugo gotovo hvaležen, ne bojte se, da bi Vas nahrulil, kakor je neko stranko kot občinski blagajnik, kar sem sam slišal, nahrulil, ko je prišla za nekega reveža po od občinskega odbora priznano pičo podporo. Ker pa vem, da g. Krefl pota dokazov ne bo nastopil, zatoraj Vas prosim, blagovolite v Vašem listu naznaniti, če sem s temi dopisi jaz ali Kolarič v zvezi sploh če sem Vam jaz kaj dopisoval. — **) Kar se tiče omenjenih dopisov, Vam naznanjam, da mi o prvem, kateri govori o neki maži, ni znano drugzaga nič kot to, da sem prišel v pre-

*) Nam se gre le zato, da resnica na dan pride. Zato objavo radovoljno tudi ta dopis, ki ga je spisal naš nekdanji strastni politični nasprotnik! Opomba uredn.

**) Potrjujemo, da sta dotična dopisa prišla iz čisto drugega peresa, da ju nista vposlala gg. Kolarič in Horvat in da nista sploh z njima v nikakršni zvezi. Opomba uredn.

Argentinsko meso.

Mesece sem so že listi polni pritožb radi draginje mesa. Naše mnenje je sicer, da naj bi se dalo kmetu sredstva, da pospeši domačo živinorejo. Kajti le na tej podlagi je mogoče, da se te razmere izboljšajo. Ali merodajni krogi so raje dovolili izvoz mesa iz Argentine v južni Ameriki. Argentinja ima namreč preveč živine in zato prav rada meso izvaž. Prve pošiljkatve so prišle tudi že v večja mesta. Seveda so potrebne posebne priprave da se meso na dolgem potovanju ne pokvari. Naše slike kažejo te priprave i. s. vidimo: zgoraj zmrznjene dele volov v skladišču v Argentini; meso se pusti namreč zmrzniti, ker le na ta način se zamore preprečiti, da se pokvari. Spodaj (na levi strani vidimo, kako se meso čisti z vodo in s krtačo iz drata. Na desni strani pa vidimo meso, ki je sešito in zmrznjeno, v skladišču velike pomorske barke. Posebno lepih uspehov se doslej s tem mesom ni doseglo.

Zur Einfuhr argentinischen Fleisches in Österreich.